

בבית-המשפט לעניינים מנהליים
בבואר שבע

עת"מ 19-11-24494

בפני כב' השופטת גאולה לוי

1. מעיגל אלהו אשללה, ת.ז. [REDACTED]
2. אבראהים ابو מסעע, ת.ז. [REDACTED]
3. ח'ליל אלעמור, ת.ז. [REDACTED]
4. המועצה האזורית לכפריים בلتמי מוכרים בנגב, ח.פ. 4-381358-51
5. ועדת המעקב לענייני החינוך הערבי, ע"ר 580211936
6. האגודה לזכויות האזרח בישראל, ע"ר 580011567

כולם ע"י ב"כ עווה"ד טנאaben ברוי ו/או גיל גן-מור ו/או
מהאגודה לזכויות האזרח בישראל
רוח 3030 ת.ד 51070 נצרת 16702
טל: 04-8526333 ; פקס: 04-8526331
דואיל: sanai@acri.org.il

העותרים

- נגד -

1. שר החינוך
ע"י ב"כ פרקליטות מחוז דרום-אזוריה
מרחוב קרן היסוד 4, בנין קרסו, באר שבע
טל: 02-6467058 ; פקס: 073-3801222

המשיב 1

2. מועצת אזורית אלקסום
ע"י עווה"ד חן אביטן ו/או יוסי עטון ו/או לימור אביטן ו/או רותם
סלמי ו/או שי מלכה ו/או אפרת מכמן ו/או שני בשאריה ו/או חני
הנדול ו/או שיר זיו כהן ו/או הדס רוזנצוויג ו/או קרן אור אלאל
ו/או רוני עמיר שרעבי ו/או יקיר שקרצי
מרחוב שדרות דוד טוביהו 125, גראנד קניון, קומה (-1), ת.ד 16025
בארכ-שבע, מיקוד 8424351
טלפון: 08-6655655 פקס: 08-6655677

המשיבה 2

כתב תשובה מטעם המשיבה 2

בהתאם להחלטת ביהמ"ש, מתכבד בזאת המשיבה 2 (להלן: "המועצה") להגיש תגובתה
לעתירה, כדלקמן.

בטרם פתיחה, המשיבה 2 תקדים ותבהיר, כי השבתות בתוי הספר לא נעשתה על ידה, אלא על ידי
גורמים אחרים, חלקים ידועים יותר ואחרים פחות וביעקורים יעדיו ההורים ונציגי הורים וכדו'
ואלה בחרו להשbie את מוסדות החינוך. עוד תבהיר המשיבה 2, כי אטמול (17.11.2019) חזרו

מוסדות החינוך לפועלות מלאה (כפי הנראת נוכח החלטת ועדי החורים) באופן שלכאורה מיותר את הדין בעירה.

מכל מוקם, המועצה, כמי שמחויבת להציג לפני ביהמ"ש הנכבד את התמונה כולה ולא להסתפק בעובדה שזו לא השביטה ואו כי התלמידים חזרו לפסול הלימודים, וזאת כי בהתאם להודעה משרד החינוך, מיום 07/11/2019, הודעה שנשלחה בלית ברירה הרוי שזו תחול ממנתן Shirouti החינוך לתושבי הפזורה. הודעה זו כאמור שוגרה בלית ברירה, אחר משרד החינוך פרסר את הנסיבות שהושג בין הצדדים, במסגרת קוזמת שנוהלה בין הצדדים (עת"מ 19-09-4637) ואחר שכלו כל הקיצין ועלה כי אין בדעת המשרד לקיים את התחייבותיו או אף להתייחס באופן רציני אל המועצה, נשלחה ההודעה כאמור.

המועצה ונבהיר, כי היא שותפה לדעת העותרים בכל הקשור לזכותם של העותרים לחינוך, אולם יחד עם זאת, כפי שיפורט להלן, קקרה ידיה מסליע בכך והתשובה והפתרונות לכך והחובה החוקית והמוסרית לכל אלה מצויים אצל המשיב 1, שר החינוך.

ואלו עיקרי התגובה:

א. בטרם פתיחה:

1. ביום 2.9.2019 הוגש לביהמ"ש הנכבד עתירתם הראשונה של העותרים וזאת במסגרת עת'ם 19-09-4637 וזאת לאחר שביום הראשון לתחילת שנת הלימודים הושבת מערכת הלימודים בפזרה הבדואית.

2. ביום 8.9.2019 התקיימו דיון בפני סגן הנשיא, השופט אליהו ביתן, במסגרתו הגיעו הצדדים למタווה עבודה והסכם עקרונות ואשר עיקריו העברת תקציבים אל המועצה, מינויוapse מלווה למערך החינוך וכן חתימה על חוזה מפורט עד ליום 15.10.2019.

3. לדברונה של המשיבה 2, חרף הנסיבות שנחתם בין הצדדים ועל אף הציפייה כי מתווה זה יביא לפתרון כולל של המחלוקת בין הצדדים, בחר משרד החינוך לפעול באופן חד צדי, תוך שהוא פועל באופן הבא:

א. עד למועד הגשת תגובה זו וחרף התנאות שנשלחו למשרד החינוך- טרם נחתם (וואר לא הוצע) הסכם מפורט עליו הוסכם במסגרת סעיף 7 למתווה.

ב. חרף הנסיבות ועל אף הידיעה כי המועצה מתנגדת למינויו חשב מלווה רק למערך החסעות, בחר המשרד למנות מבחן (ולא חשבות מלווה) למערך החסעות בלבד.

ג. המועצה אשר ידה אינה משות ואינה מאפשרת מתן שירות חינוך (בין היתר) וכמקובל עבור יתר תלמידי ישראל. נאלצת בימים אלה להתמודד עם החלטת משרד החינוך ובדבר קיזוז על סך של מעל 70 מיליון ש"י!!! מתקציב החינוך של

המועצת. הودעה כאמור שוגרה בימים האחרונים ובצל הניסיון להסדיר את תקציב ומעבר החינוך במועצת.

4. נוכח התנהלותו החד צדדיות של משרד החינוך, ביום 7.11.2019 שיגרה המועצה מכתב התראה, בMSGORTO עמדה על הפרות המתויה שהושג, תוך מתן התראה ולפיה בתוך 60 ימים תחול המועצה מספקת שירותים החינוך לילדים הפזרה. הודעה זו נשלחה בהתאם למתויה והסכם העקרונות המתיר למועצה להודיע כאמור. מכל מקום, בהתאם להודעה זו, החל מיום 08/01/2020 תחול המועצה ממantan שירותים החינוך לתושבי ולילדים הפזרה.
5. בהמשך כאמור, ביום 11.11.2019 שיגרה המועצה מכתב נוספים בMSGORTO דחתה את הודעת משרד החינוך בדבר קיוזו של 17 מיליון ש' מתקציב החינוך. המועצה הבירה שיכל ולא יתקבל מכתב ביטול להודעת הקיוז, הרி שבදעת המועצה להגיש תובענה בקשר לקיוז זה.
6. המועצה טוען כפי שיבורה להלן, כי אינה יכולה ואיינה חייבת לספק שירותים לתושבי הפזרה בהיעדרם של תקציבים לשם כך. יודגש, כי הפזרה ותושביה אינם נמנים על השטחים והתושבים עליהם אמונה המועצה עפ"י חוק.
7. המועצה תבהיר כי שעפ"י הוראות הדין, השירותים שהיא מחויבת לספק הינם אך ורק ביחס לתושביה, קרי, אלו המתגוררים בשטחה. מכל מקום, המועצה איינה אמונה על החלטות בתחום החינוך מוחץ בתחום שיפוטה וממילא שאין אצל החובה לדאוג למונע שירותים חינוך אלא.
8. למעשה, הגורם האמון על קבלת ההחלטות בתחום החינוך ובכלל האמור תקצוב ההסטעים והשירותים לטבות קיום לסטודנטים בבתי הספר בפזרה הנם גורמים ממשלתיים ובכללם בין היתר (אך לא רק) המשיב 1.
9. אומנם המועצה סיפקה בעבר חלק שירותי החינוך הקשורים בפזרה ואולם, הדבר נעשה באופן הסכמי/וולונטרי ובהתאם ליכולתה של המועצה והתקציבים שהוקצו לה לשם כך.
10. במקרה דנן, פג הตกוף להסכם ההזדמנות שבין משרד החינוך וכפי שיתואר להלן, בנסיבות בהן התקצוב בחסר או לא קיים בכלל ובשעה שמקורתיה העצמיים של המועצה דלים (עד לא קיימים), זו אינה יכולה עד לשאת על גבה את נעל החינוך לפזרה.
11. כאמור, עד לראשית שנת הלימודים הנוכחית (תש"ף), המועצה סיפקה לפזרה את שירותי החינוך ובין היתר, את שירותי החסעות ליישובי הפזרה הבודאיות וזאת מכוח ההסכם שנחתם מול משרד החינוך.
12. אכן, המועצה פועלת לאורך השנים לשיפור תנאי המחייה של הבודאים באזורי הדרכים וזאת בדרך של הקמת ישובים חדשים, הצבת מערך הסעות רחוב הכלול מאות קומי הטעות מידי יום למוסדות החינוך השונים, הקמת מוסדות חינוך ובכללם גני ילדים ועוד, ואולם

הדברים האמורים נעשים בשילוב זרעות עם גורמי התכנון השונים וזו זאת לצד מציאות מקורות תקצוב מתאימים מצד משרדיה המשמשה.

13. מטבע הדברים, גידולה והתפתחותה של המועצה והרכבתה היקף היישובים בה הגדל באופן ניכר את היקף השירותים ואת היקף התקציב הנדרש לכך. בפועל התקציבים הניתנים למועצה לטבות שירות החינוך ובכללם עבור שירות החסעים נמוכים באופן משמעותי מהיקפים בפועל, באופן שאינו מאפשר למועצה להמשיך ולספק את השירותים.

14. המועצה תבהיר את שברור מלאיו - שככל יועברו אליה התקציבים הנדרשים ובכך יכבד משרד החינוך את ההסתכנות עימו, לרבות ביטול הוועת הקיזוז, כי אז היא הרשותה לעשות כל שנדרש ובחפש לב, כפי שעשתה כל השנים, ותעניק את השירותים לתושבי הפזרה (אשר כאמור אינם תושביה), לרבות ההצעות הנדרשות למוסדות החינוך השונים.

15. עד לקבלת התקציבים, ביטול הקיזוז ועמידת משרד החינוך במלוא התחריביותו בהתאם למטרתו שהושג בעטירה הקודמת - המועצה אינה יכולה ואף לא רשאית להרוג מתקציביה הקיימים, בפרט שעה שמדובר במונ羞 שירותים עבור הפזרה שאינה נמנית על תושביה.

16. בחירות משרד החינוך לפועל בניגוד למטרוה שהוטכם, תוך משלווה הודעת קיזוז בסך של מיליון שמות מותירה את המועצה במצב של אין ברירה, בה אינה יכולה לספק עוד את שירותי החינוך לתושבי הפזרה.

17. בשולי הקדמה זו, תטען המועצה כפי שטענה בתגובה לעטירה הקודמת, כי דומה שלא יהיה נכון לדון בעטירה זו ולא לצרף בעלי דין נדרשים נוספים, כדוגמת משרד הפנים וכן רשותות מקומיות נוספות, שכן מערך הריסעים אמון על איסוף תלמידים מבתייהם הנמצאים או בשטח ללא שייפות (שטח גלילי) או בשטח שייפות של רשותות מקומית אחרת – ובכללן מוא"ז תמר, עיריית ערד, מ"מ כספייה, מ"מ חורה, מ"מ מיתר, מוא"ז בני שמעון, מ"מ תל שבע, מ"מ עומר, מ"מ לקיה, עיריית באר שבע, מ"מ להבים, עיריית רהט (להלן: "הרשותות הנוספות").

18. כאמור, כי התלמידים מוסעים למוסדות חינוך המקומיים או בשטח המועצה או בשטח הרשותות המקומיות הניל' ומשכק היה נכון וראוי לצרפן להליך וזאת לאור שאלת אחריותן לסעדים המפורטים בעטירה.

19. בנסיבות שפורטו לעיל, המועצה תבקש לדוחות את סעדי העטירה בכל הקשור אליה ולהחותירה כיצד נזרש יחד עם בחינת צירוףן של הרשותות המפורטוות לעיל.

20. מכאן המענה לעטירה.

ב. על המועצה אזורית אל כסום :

21. המשיבה 2, מועצה אזורית אל כסום (לעיל ולהלן "המועצה") הינה מועצה אזורית אשר כוננה עפ"י ונהתאמ לפקודת המועצות המקומיות (מועצות אזוריות) בחודש נובמבר 2012

והינה למעשה חיליפתא של המועצה האזורית ابو בסמה, אשר ע"פ צו הכינון מעת שר הפנים פורקה ביום 4.11.2012 וחליפותיה הינו מועצה אזורית אל קסום (לעיל ולהלן) "המועצה 2" או "המועצה") והמועצה האזורית נונה מדבר.

22. שטח המועצה משתרע על כ- 25 אלף דונם לערך והוא כולל בתוכו 7 יישובים בדוונים (אום בטין, אל-סיד, דרייגיאת, כוחלה, מולדה, מכחול ותראבני א-צאנע). לציון, ישובים נוספים המצויים בשלבי תכנון והקמה צפויים להיכל עתיד בתחוםה של המועצה.
23. לציון, כי היישובים הוכרו והוקמו בהדרגה, בעקבות החלטות ממשלה, כאשר יישובי המועצה נמצאים בפרישה רחבה מאד לאורך כביש 31, מהעיר רחט במערב ועד מבואות ערד במדרשת, והם ימפולזרים כך שלא קיימים רצף קרקיי למועצה כנהוג במועצות אזוריות אחרות.
24. המועצה הפעילה בשנת הלימודים תשע"ט 24 בתים ספר 1-110 גני ילדים, כאשר חלק ניכר מהתלמידים המוסעים על ידי המועצה הינם תושבי הפוזורה, אשר אינם נמנים עם תושבי יישובי המועצה.
25. מכל מקום, המועצה מעניקה לתושביה ולתושבי הפוזורה שירותים חיוניים ובכללם גם שירותי חינוך והטבות לתלמידי המועצה והפוזורה אשר בתחום אחוריות זואת מכוח הסכם היסטורי שנחתם בין מועצה אזורית ابو בסמה לבין משרד החינוך.
26. המועצה מספקת שירותים מוניציפליים שונים לכ- 48,000 תושבי הפוזורה בלבד, אשר מתוכם כ- 25,000 תושבים המתגוררים בתחום שיפוטה של המועצה והיתר בשטח הפוזורה.
27. היישובים הנמצאים בתחום השיפוט של המועצה הוקמו במהלך שנות קיומה של המדינה, כאשר תחילת ההתיישבות באזורה זה של הארץ הייתה כבר עוד קודם לכן.
28. תושבי האזור בו מצויה המועצה, שהינם בדוונים, מצאו עצם לאורך השנים מתיישבים בשטחים גליליים (שטחים בהם לא מתקיימות סמכות מוניציפלית של רשות כלשהי), אשר בשטחי אדמה אלו הם קיימו את אורח חיים, תחת מחסור רב ודלות ניכרת בכל הקשור לתשתיות בסיסיות, כדוגמת מים, חשמל, חינוך, רווחה, בריאות וכיוצא ב').
29. זאת ועוד. ממשלה ישראל השונות לדורותיה הנציחו במשך השנים את המצב כפי שהוא, תוך שהן מצהירות מעט לעת על הצורך בהקמת גוף מוניציפלי אשר יפעל לתיקון העול וההפליה הנמשכים לאורך השנים, תוך פעולה למען הקמת ופיתוח של יישובים ראויים באותו שטחים גליליים, והכל על מנת לאפשר קיום חיים תקינים לתושבי האזור.
30. בסוף שנת 2003 הוקמה ابو בסמה (אשר המועצה הינה חיליפתא) ע"פ צו שר הפנים, וזאת מתוך ראייה רחבה, אשר נועדה לצור תחומי שיפוט מוניציפלי בו יוקמו וייאגדו יישובים בהם תושוכן האוכלוסייה הבדואית אשר עד כה נאלצה להתגורר בשטחים נعدרי תשתיות בסיסיות ומינימליות.

31. בתקוף תפקידה של המועצה, היא עושה כל שלאל ידה על מנת להשיא את כמות ורמת השירותים המוניציפליים לתושביה ובתוך כך מקימות קשרי גומלין עם תושבי המועצה והכול מותך דאגה לקיים אורת חיים נאות ותקן של חייו התושבים, ולמען רווחתם בתחום שיפוטה של המועצה.
32. במסגרת פעילותה, המועצה פועלת ליצירת תשתיות בסיסיות ליישובים חנכליים בה, ובכלל זאת יצירות מסגרות תכנוניות להקמת שכונות, מוסדות חינוך, דת, שירות רפואי רפואי וכן אספקת שירותים תברואה, הקמת תשתיות מים וכיוצא ב.
33. המועצה, מותך תפקידה ועל רקע המטרה לשמה הוקמה, פועלת תוך שיתוף פעולה מלא עם צויגי התושבים והוועדים המקומיים ועושה הכל על מנת שככל פועלה יעלה בקנה אחד עם רצון וטובת כלל התושבים.
34. חرف האמור, הפיתוח ביישובי המועצה דל מאד. גם אחורי לעלה מעשור מאז הקמתם ע"י המדינה, יישובי המועצה לא נראים כמו שאר היישובים במדינה, אפילו לא כמו העיירות הבודאיות הוותיקות- חираה, תל שבע וכוכו.
35. בהקשר החינוכי, הרוי שהמועצה עשויה באמצעות ניכרים לספק שירותי חינוך ושירותים מוניציפליים רבים ואיכותיים לכל הנitin ואולם על מנת שתוכל להתמודד עם האתגרים הלאומיים המשמעותיים, נדרשים למועצה כלים- תקציבים ותקנים- ייחודיים ומוגברים.
36. ראוי לציין, כי נדבך מרכז וחשוב של המועצה הוא הקשר שלו עם התושבים וזאת לנוכח העובדה, שהמועצה נאלצת לא אחת להתמודד עם סוגיות של החלפת שטחים, העברה של מתיישבים למקום, תביעות בעלות על שטחים במרקבי תכנון וכיוצא ב.
37. הצלחתה של המועצה בכל הפעולות הניל לא הייתה מתאפשרת ללא העובדה, שהמועצה, ארגניתה ועובדיה عملים יומם וליל, על מנת לרכוש את אמוןם של תושבי המועצה, תוך התחייבות לעמדות בחטחותיה ובהתחייבותה לפעול לרוחם של התושבים.
38. יzion, כי המועצה משקיעה מידי שנה משאבים כספיים בעליות הנאמדות במאות מיליון שקלים, בתשתיות, מבני ציבור, חינוך, הסעת תלמידים כל זאת מותך מטרה לעודד את תושבי הפזרה להגיע ולהתגורר בתחוםיה של המועצה.
39. חלק מן הטיפול באוכלוסייה הבודאית- פועלות המועצה ומקדמות תוכניות שונות להסדרת תשתיות כבישי גישה ומוסדות ציבור שונים, לרבות הקמת מוסדות חינוך נדרשים ביישובים השונים. כאמור לעיל, המועצה עשויה כן אף בשטחי הפזרה וזאת מכוח הסכם התקשרות שנערך בעבר בין אבו בסמה לבין משרד החינוך.
40. מטבע הדברים, הסדרה זו כרוכה לא אחת בתקציבים שונים אשר המועצה פועלת לקבלם מן הגורמים המתקציבים ובכללם מוסדות ממשלטיים שונים ובכללם גם משרד החינוך, האוצר והתאחדות אשר אמוןיהם על התקציבים בתחום החינוך והתשתיות.

41. זאת ועוד. הסדרה זו אף כרוכה בהליכים תכנוניים וסטטוטורריים נדרשים, אשר בהיעדרם אין כל היכולת להקים מבני חינוך, כפי שאלה נדרשים בסעדי העתירה.

42. בקשר זה ראוי לציין, כי המועצה, אשר מדורגת ע"י הלמ"ס באשכול סוציאו-אקונומי 1 מתוך 10, הדירוג הנמוך ביותר והנחות ביותר במדינה, עתידה לעבור פיתוח מסיבי וקלות عشرות אלפי בדואים שייעברו תהליכי הסדרה בתקופה הקרויה.

43. דא עקא, שחרף תהליכי הפיתוח המסיבי וקליטת עשרות אלפי תושבים בדואים – הרי שתהליכי אלה מתורחשים מבלוי שהוקצו למועצה משאבים توأمם.

44. בשולי הדברים, ראוי לציין, כי למועצה הכנסות עצמאיות כמעט אפסיות, כאשר מקור תיותה הינו מתקציבים אחרים היא מבליטה ממשרד הממשלה השונים, התקציבים שעם הרחבת היוף פעילותה של המועצה, הפכו יותר ויותר נודרי רלוונטיות וחסרים עד מאד.

45. ודוק. המועצה אף מפוקחת על ידי חשב מלאה מטעם משרד הפנים, אשר דואג ומפקיד באופן דוקני שלא תהיה כל התחרויות מצד המועצה אשר אינה מגובה בתקציב וביכולת כלכלית לביצעה.

46. מכל מקום וכפי שיפורט להלן בהרחבה, המועצה קיימה בחודשים האחרונים דינונים רבים עם כלל הגורמים הרלוונטיים למציאת פתרון למצוקותיה התקציביות וזאת על מנת שתהא בידי האפשרות לספק את השירותים בהלמה להיקפים ואולם עד כה הדבר לא הסתיים.

47. כאמור דינונים אלו הולידו את העתירה הקודמת אשר במסגרת נחתם מ투וה למול משרד החינוך, אשר לדאגונה של המועצה לא זו בלבד שלא קויים, נדמה כי משרד החינוך בחר להרע עוד יותר את מצב המועצה ולבסוף, אף לחייב את המועצה בהחזר ובקיומו בסך העולה על 17 מיליון נט.

ג. השתלשלות האירועים עד למועד העתירה ;

48. כמוובא לעיל המועצה הוקמה בשנת 2012, לאחר פיצולה של המועצה האזורית ابو בסמה. מיום הקמתה ועד אפריל 2017 נוהלה המועצה ע"י מועצה ממונה מטעם משרד הפנים, אשר לראשונה באפריל 2017 התקיימו בחירות למועצה ולבסוף, אף בחיבר את המועצה בהחזר ובקיומו בספטמבר 2018 התקיימושוב בחירות למועצה, בהן נבחר ראש המועצה הנוכחי, מר סלאמה אל אטרש.

49. כאמור, המועצה מספקת שירותים חינוך שבועות יישוביה, זאת בדומה לשאר הרשותות המקומיות בארץ ואולם באופן חריג שאין דומה לו ברשותות מקומיות אחרות- היא פועלת כזרוע ביצועית עבור משרד החינוך לאספקת שירותים חינוך לתושבי ה'פזורה' - אוכלוסייה בדואית לא מוסדרת המתגוררת מחוץ לתחום השיפוט של המועצה, בשטח רשויות מקומיות אחרות או בשטח גלייל (לא שיפורט) - שמצוון לככיש 25.

50. מתן השירותים ע"י המועצה בשטחים שאינם שייכים לה ובעור תושבי רשותות אחרות או תושבי הפזורה מעוגן בהסכם משנת 2005 שנחתם בין משרד החינוך וה莫אייז אבו בסמה. ההסכם האמור נחתם עקב ריטולה של רשות החינוך לבודאים בנגב- זרוע ביצועית שפעלה תחת משרד החינוך ואשר עסקה במתן שירות חינוך עבור האוכלוסייה הבדואית הלא מוסדרת.

51. לציון, כי המועצה האזורית נוהה בדבר (המועצה הנוספת שהוקמה לאחר פיצולה של מואיז אבו בסמה), פעלה במסגרת אותו הסכם עם משרד החינוך להענקת שירותי לאוכלוסייה בדואית לא מוסדרת מדרום לכביש 25.

52. בהקשר זה ראוי לציין, כי המועצה מעניקה מחוץ לתחום השיפוט שלה שני סוגים של שירותי עבור משרד החינוך:

א. הקמה ותפעול של מוסדות חינוך- במסגרת זו המועצה מפעילה 5 בתים ספר ו- 32 גני ילדים, מרכזים בחמישה מתחמים (ארבעה מתחמים נמצאים בשטח ללא שיפוט (שטח גלילי), ואחד מהם נמצא בתחום שירותי של עיריית ערד).

ב. שירותי היסעים למושבות חינוך- במלגות זו, המועצה אמנונה על איסוף תלמידים מבתייהם הנמצאים או בשטח ללא שיפוט (שטח גלילי) או בשטח שירותי של רשות מקומית אחרת, כאשר במסגרת השירות התלמידים מוסעים למוסדות חינוך הממוקמים או בשטח המועצה או בשטח רשותות מקומיות בדו-איות אחרות או למוסדות חינוך במתחמים הנמצאים בשטח ללא שיפוט (שטח גלילי).

53. כמו כן לעיל היותה של המועצה ספקית שירותי חינוך עבור משרד החינוך מחוץ לתחום שירותי גורר בעיה תקציבית וזאת מטעמים רבים וכי שאלות יפורטו להלן :

53.1 ראשית, משרד החינוך לא מממן באופן מלא את מערך החינוך אותו מתפעלת המועצה עבورو. אספקת שירותי החינוך מחוץ לתחום השירות גורמת למועצה גירושנות תקציביים משמעותיים. לציין כי מהזוחות הכספיים המבוקרים של המועצה לשנת 2018 עולה כי בתחום החינוך במועצה גרעוני בתקציב השוטף בסכום הגובה מ-17 מלש"ח.

פיתוח הוצאות החינוך והגרוען הקלים, מצ"ב בנספח א' לתגובה זו.

53.2 שניית, פרט לתקציבים השוטפים החסרים, גם בתקציב הפיתוח קיימים גירושן מובנה משמעותית וזאת בשל נידול דמוגרפי מואץ והשלמת פערו ביןוי באזורי אשר היו מזומנים משך שנים ואשר בהם יש צורך מיידי להוסף עשרות כיתות לימוד בכל שנה.

53.3 שלישית, משרד החינוך אינו מת慷慨 את עלות הקמת הכיתות במלואה, כך שהקמת כל כיתה לימוד מלאה בפועל תקציבי מובנה וכפועל יוצא, המועצה נאלצת להשלים

מתקציביה את עלות הקמת כיתות לימוד וזאת הגד שמדובר בהקמת כיתות מחוץ לתחומי שיפוטה ובעור אוכלוסייה שאינה שייכת למועצה.

בקשר זה ראוי לסביר את האוזן, כי הערים בתקצוב ביניהם מוסדות חינוך מחוץ לתהום השיפוט של המועצה הסתכמו רק בשנה"ל תש"פ לבדה בהיקף של מעל 875 אלף.

מסמך פערים בתקצוב מוסדות חינוך מחוץ לתהום השיפוט של המועצה מצ"ב בנספח ב לתגובה זו.

54. ודוק. עימם להשלים תקציבים חסרים, המועצה השלימה לרוב את המימון הנדרש מתקציביה שלא, המועדים עברו תושבה ויישוביה. דא עקא שהשלמת תקציבים ממשעותם הנדרשים לאספקת שירות חינוך לאוכלוסיית הכפרים הלא-מוסכרים, שמצוות הוא הקשה במדינה, אינם יכולים להגעה מתקציביה הדל מAMIL של המועצה.

55. מעבר לכל הקשיים התקציבים המנויים לעיל, היוגה של המועצה ספקית שירות חינוך עבר משרד החינוך מחוץ לתהום שיפוטה גורר עימו בעיות מגוונות אחרות כדוגמת קשיי ממשעותי בהוצאה היתרים, במצב גורם אחראי לעניין פריית תשתיות למוסדות חינוך וכו'.

56. מכל מקום, המועצה ובפרט ראש המועצה שהתמנה באוקטובר 2018 פועלם כל העת למול המשيبة 2 ומשרד ממשלה נוספים במטרה להביא לשיפור במצבות הקיימות.

57. להלן פירוט המלעים שקיימה המועצה במחצית השנה האחרונות (לבדה) במטרה להביא להסדרת הקשיים התקציביים הנוגעים לאספקת שירות חינוך עבר משרד החינוך מחוץ לתהום שיפוטה.

1. ביום 14 במאי 2019 העבירה המועצה מכתב מפורט למכ"ל משרד החינוך ומנכ"ל משרד הפנים בו תיארה את הקשיים עימם היא מתמודדת באספקת שירות חינוך וביקשה סיוע במשאבים בדמות תקציבים ותקנים. לדאונה של המועצה מכתב זה לא זכה למשמעות.

העתק המכתב מצ"ב בנספח ג' לתגובה זו.

2. ביום 30 במאי 2019 העבירה המועצה מכתבים למשרד החינוך ורשויות המקומיות הבודאיות השכנעות בהם הודיע, כי איןנה מתכוונת לספק בשנה"ל תש"פ היסעים לילדים הגרים בשטח אותה רשות ולומדים במוסדות החינוך של אותה רשות. המועצה ביקשה מנותן רשות ומשרד החינוך להיערך לכך בהתאם.

העתק המכתב מצ"ב בנספח ד' לתגובה זו.

3. ביום 27 ליוני 2019 העבירה המועצה הודעה למכ"ל משרד החינוך ומנכ"ל משרד הפנים כי החל משנה הלימודים תש"פ היא מתכוונת לספק את כלל השירותי החינוך אך ורק

בנסיבות תחום השיפוט שלה, ככל רשות מקומית אחרת. המועצה הבהירה במכtabה, כי הגיע אל נקודת שבר וכי בהיעדר מענה ממשדי המשלחת לאותו דרישות שהוצעו במכtab מה-14 למאי, המועצה איננה יכולה להמשיך ולספק את שירותי החינוך מחוץ לתחום השיפוט שלה. לדאבונה של המועצה מכתב זה אף הוא לא זכה למענה.

העתק המכתב מיום 27.6.2019 מצ"ב בנספח ח' לתגובה זו.

בhaiuder מענה של משרד הימשלחה, ולאור רצונה של המועצה להגיע למתחוה מוסכם מול משרד החינוך ועל מנת להקדים תרופה למציאות של פגעה בתלמידים- פנתה המועצה לחבר הכנסת יעקב מרוגי, יו"ר ועדת החינוך, התרבות והספורט של הכנסת, בקשה שישיע בנושא.

ביום 17 ביולי 2019 העבירה המועצה מכתב לח"כ מרוגי, בו תמצית של המכתב שנשלח למשרד החינוך בחודש Mai 2019.

העתק המכתב מיום 17.7.2019 מצ"ב בנספח ו' לתגובה זו.

ביום 31 ביולי 2019 התקיימה ישיבה בכנסת ביוזמת ח'כ מרוגי בנווחות נציגי משרד החינוך ונציגי המועצה. באותה ישיבה העבירה המועצה לנציגי משרד החינוך מסמך תמציתני אף יותר, בו היא פירטה את מלאה דרישותיה בכל האспектים הנוגעים לאספקת שירותי החינוך.

הציגו בכנסת הסטיים ללא סיקום על צעדים אופרטיביים שישיעו למועצה לפתח את שנה"ל תש"פ בצורה תקינה, אלא רק הוחלט על הקמת צוות מקצועי של משרד החינוך שייתן מענה לדרישות המועצה.

העתק פרוטוקול מיום 31.7.2019 מצ"ב בנספח ז' לתגובה זו.

ביום 5 לאוגוסט 2019 העבירה המועצה מנכ"ל משרד החינוך מכתב המסביר כי היא מוכנה לשקל את המשך הפעלת מערך החינוך בזירה עbor משרד החינוך אם יוצג לה, טרם פתיחת שנה"ל תש"פ, מתוך תחום בזמן שייתן מענה לדרישותיה.

העתק המכתב מיום 5.8.2019 מצ"ב בנספח ח' לתגובה זו.

ביום 6 לאוגוסט 2019 נשלחה משלחת מנכ"ל משרד החינוך והדעה כי פניות המועצה מועברת לטיפולו של מר איתן פלונשטיין, מלוחה ארצית לתוכניות חומש, שיבחו את הנושא מול הגורמים המקצועיים הרלוונטיים במשרד ויצור קשר.

ביום 7 לאוגוסט 2019 קיבל ראש המועצה זימון אישי להתייצב ביחידות יואב- יחידה ייעודית במחוז דרום של משטרת ישראל שמטרתה לטיען באכיפת דיני המקראען וחוק התכנון והבנייה. הזימון של המשטרה ניתן במתוחם מוסדות חינוך

בשיטה המוניציפלי של עיריית ערד - מתחם אלףורה. המתחם מתופעל ע"י המועצה בעבור משרד החינוך.

.57.11 באותו יום שלחה המועצה מכתב לשר החינוך, הרוב רפאל פרץ, בו היא הודיעה כי היא מפסיקת באופן מיידי את אספקת שירותים החינוך הניתנים על ידה מחוץ לתחומי שיפוטה.

העתק המכתב מיום 7.8.2019 מצ"ב בנספח ט' לתגובה זו.

.57.12 ביום 19 לאוגוסט 2019 התקיימה פגישה בין נציגי המועצה והצוות המקצועי של משרד החינוך, אשר היה אמון על מתן מענה לדרישות המועצה בעקבות הפגישה בכנסת. הוצאות מטעם משרד החינוך לא הציג ולא הציע כל פתרון קונקרטי או מעשי.

.57.13 ביום 20 לאוגוסט 2019 העבירה המועצה מכתב לה"כ מרג'י בו היא מעדכנת, כי הוצאות מטעם משרד החינוך לא הגיעו עם בשורות ועל כן לא נמצא פתרון הולם ומוסכם.

.57.14 לאור זאת, ובהתאם להודעת המועצה מיום 27.6.2019 ומיום 7.8.2019, הודיעה המועצה כי היא תפסיק את כל השירותים החינוך הניתנים על ידה מחוץ לתחומי שיפוטה החל מיום 1.9.2019.

.57.15 המועצה ביקשה מה"כ מרג'י לפעול לקיום דיון דוחף בוועדת החינוך של הכנסת ע"מ לוודא שמשרד החינוך או הרשות המקומית המוסמכתמערכות כראוי לטיפול באלפי ילדי הפזורה הבודואית בשנות הלימודים תש"פ.

.57.16 כמו כן, המועצה כתבה כי היא עומדת לרשות ועדת החינוך ומשרד החינוך ע"מ להעביר כל מידע שיידרש כדי שיתאפשר למשרד לפעול את מערכת החינוך בצורה שתבטיח שלילדי הפזורה יקבלו שירותים חינוך ברמה ראויה.

העתק המכתב מיום 20.8.2019 מצ"ב בנספח י' לתגובה זו.

.57.17 ביום 21 לאוגוסט 2019 העבירה המועצה מכתב דומה למנכ"ל משרד החינוך בו היא מעדכנת כי הוצאות מטעם משרד החינוך לא הגיעו עם בשורות ועל כן לא נמצא פתרון הולם ומוסכם.

.57.18 לאור זאת, ובהתאם להודעת המועצה מיום 27.6.2019 ומיום 7.8.2019, הודיעה המועצה כי היא תפסיק את כל השירותים החינוך הניתנים על ידה מחוץ לתחומי שיפוטה החל מיום 1.9.2019 וכי היא עומדת לרשות משרד החינוך לצורך העברת מידע בשלל התחומים הנוגעים למטען השירותים החינוך בפזורה.

העתק המכתב מיום 21.8.2019 מצ"ב בנספח י' לתגובה זו.

.57.19 ביום 22 לאוגוסט 2019 נשלחה משלחת מנכ"ל משרד החינוך הودעה, כי פנית המועצה מעברת לטיפולו של מר איתן פלונשטיין, מלוחה ארצי לתכניות חומש, שיבחן את הנושא מול הגורמים המקצועיים הרלוונטיים במשרד ויצור קשר.

.57.20 ביום 25 לאוגוסט 2019, לאחר שלא התקבל מענה ממשרד החינוך ולקראת פתיחת שנת הלימודים, העבירה המועצה **בקשה דחופה** למשרד החינוך לתאם פגישה ע"מ להעביר את האחריות על הפזרה מהמועצה למשרד החינוך.

העתק המקורי מיום 25.8.2019 מצ"ב בנספח יב' לתגובה זו.

.57.21 ביום 28 לאוגוסט 2019 התקיימה פגישה בין נציגי המועצה לנציגי מחוז דרום של משרד החינוך, בראשות מר רם זהבי.

.57.22 בפגישה זו, בניסיון לסייע למשרד החינוך, הציגה המועצה לנציגי משרד החינוך תוצר שהוכן במסגרת צוות שפעל בסוף שנת 2018 לבחינת מענקיו משרד הפנים בגין התושבים הרשומים בשבטים הבודאים בנגב.

העתק עמודים רלוונטיים מתוך מסמך ההצלחות, מצ"ב בנספח יג' לתגובה זו.

.57.23 המועצה הבירה, כי הרשות המקומיות הבודאות נדרשו לסתמן על גבי מפה את השתייכותן של התושבות בבודאות לאמוסדות אליהן. ובמהשך לכך המועצה ביקשה ממשרד החינוך לחלק את מתן השירותים לאוכלוסייה הבודאית הלא מוסדרת בין הרשותות המקומיות השונות על פי המיפוי, שהוכן כאמור לפי בקשתן של הרשותות המקומיות.

.57.24 לציין כי מנהל מחוז דרום ציין כי הצעה זו הגיונית מבחינתו והוא ביקש לבחון את הנושא.

.57.25 ביום 30 לאוגוסט 2019 התקיימה פגישה נוספת בין נציגי המועצה למנהל מחוז דרום של משרד החינוך מר רם זהבי. בפגישה זו הסביר מנהל מחוז דרום, כי ההצעה שעלתה בפגישה יומיים קודם לכן- לחלק את הטיפול באוכלוסיית הפזרה לשירותות המקומיות הבודאות השונות לפי אזורים- איננה אפשרית, מפני שנדרש שיתוף פעולה של משרד הפנים והם אינם מעוניינים לבצע בעת זו شيئا.

.57.26 ביום 1 לפטמבר 2019 התקיימה פגישה נוספת בין נציגי המועצה לנציגי מחוז דרום של משרד החינוך, במסגרת הבחירה מנהל המחוז, כי הוא מקבל את העבודה שהמועצה איננה מסוגלת ואינה רוצה להמשיך לתת שירותים מתחוץ לתהום שיפורטה, והבטיח כי יפעל שהמועצה תפסוק לספק שירותים אלה בשנת הלימודים תשפ"א.

.57.27 באשר לשנת הלימודים הנוכחי, התקיים דיון בין הצדדים באשר להמשך תפעול מערכת החינוך בפזרה ע"י המועצה בשנת תש"ף בלבד, כאשר המועצה שבה והציגה את המשאים הנדרשים מבחינתה כדי לספק שירותים עבור שנת הלימודים תש"ף.

.57.28 עוד הבהיר המועצה כי תקציבים המגיעים לה משרד החינוך מעוכבים ומקשים על התנהלותה הכלכלית בצורה ממשמעותית, כך למשל הבהיר המועצה כי עבר הסעט תלמידי טרום חובה והעסקות מלאוים להסעות אלו משרד החינוך טרם העביר למועצה מעל 20 מיליון ש"ח.

.57.29 בסיום אותה ישיבה מנהל מחוז דרום מסר מכתב לנציגי המועצה אשר נושאו הוא "הסעת תלמידי הפזורה", כאשר עיוון במסמך מלמד כי הוא מתעלם מדרישת המועצה להתייחס לנושא כלכליו מפני שישנם נושאים רבים אשר שדרש לתת להם מענה על מנת לשפר את איכות השירותים הניתנים לתלמידי הפזורה.

.57.30 כאמור, כי עיקרו של המכתב נוגע לנושא הביקורת, עדות קשה למשבר אמון מצד משרד החינוך כלפי המועצה. במסגרת המכתב נטען, כי המועצה קיבלה החלטה חד צדדית על הפקת השירותים לפזרה.

העתק המכתב מיום 1.9.2019 מצ"ב בנספח יז' לתגובה זו.

.57.31 מיותר לציין, כי מדובר בעמדה תמורה מאוד וזאת לאור השתלשלות האירועים המתוארת לעיל ובפרט שעה שבמשך חודשים רבים פנתה המועצה בכתב למשרד החינוך במטרה לקיים דין ולהגיע לפתרונות מסוימים בנושא אספקת שירותים לחינוך לפזרה וכאשר נציגי המועצה נכוו בכל דין שיזום משרד בנושא, בכל מקום ובכל שעה שנדרש. למעשה, היה זה משרד החינוך שלא הגיב בכתב ولو פעם אחת, למכتبיה של המועצה.

.57.32 ביום 2 לסתמבר 2019, אחר שמערך החינוך בישראל הושבת, הוגשה העתירה הראשונה במסגרת עת"ם 19-09-4637.

.57.33 ביום 3 לסתמבר 2019 התקיימה פגישה נוספת בין נציגי המועצה לנציגי משרד החינוך. גם בפגישה זו התקיימו דיון בין הצדדים לעניין המשך תפעול מערך החינוך לפזרה ע"י המועצה בשנת תש"פ בלבד. במסגרת הפגישה שבח המועצה והציגה בפני משרד החינוך נתונים כספיים נוספים לעניין פער תקציב בתחומי החינוך.

מסמך הפורים מיום 3.9.2019, מצ"ב בנספח טו' לתגובה זו.

.57.34 בסופה של הפגישה הוסכם כי יוקם צוות שיטורתו להעביר את הטיפול לפזרה, כך שכבר בשנה"ל תשפ"א המערך לא יופעל ע"י אל-קסום.

.57.35 עוד הוסכם, כי במטרה לאפשר למועצה לטיען למשרד החינוך לפעול עבورو את מערך החינוך לפזרה בשנה"ל תש"פ - נציגי משרד החינוך יפעלו להשגת משאבים למועצה ברמה המיידית- והללו יועברו על פי הדרישות שהוצעו לאורך החודשים הבאים. עוד הוסכם לחתום באופן מיידי על הסכם דומה לזה שיש בין משרד החינוך למואיז נווה מדבר, הסכם המשפה בצורה מלאה עבור השירותים הניתנים לפזרה.

.57.36 בסופה של דבר, נציגי משרד החינוך ביקשו לבסס את הדברים במטה המשרד ולשוב עם תוצאות.

57.37 ביום 4 לسبטמבר 2019 העביר משרד החינוך למועצה מסמך, שהוא אמור להתבסס על הסיקורים שהושגו בפגישה יום לפני כן.

העתק המסמך מיום 4.9.2019 מצ"ב בנספח טז' לתגובה זו.

57.38 גם מכתב זה, לדבונה של המועצה, לא נתן ביטוי נכון וכן אף לא במקצת לשיכום להעברת משאבים באופן מיידי למועצה ובוודאי שלא ניתן מענה לצרכי המועצה ע"מ שתוכל לפעול את מערך החינוך לפזרה במהלך השנה"ל תש"ף.

58. כאמור ביום 8.9.2019 התקיים דיון בפני כב' סגן הנשיא, השופט אליהו ביתן, במסגרת הגיעו הצדדים למתחווה אשר עיקריו העברת תקציבים אל המשיבה 2, מינוי חשב מלאה למערך החינוך וכן חתימה על חוזה מפורט עד ליום 15.10.2019.

העתק המתחווה אליו הגיעו הצדדים, מצ"ב בנספח יז' לתגובה זו.

59. המועצה אשר סקרה כי סוגיות החינוך לתושבי הפזרה באה על פתרונה, ציפתה לעמידת משרד החינוך בהוראות המתחווה.

60. לדבונה של המועצה הת呼ור לה, כי בנגדם למוסכם לא מונה חשב מלאה מטעם המשרד למחלקות החינוך וזאת על אף אורכות חוזרות ונשנות שניתנו למשרד בעניין זה.

61. למעשה, בניגוד למוסכם – בחר משרד החינוך להעניק יחס בלתי ראוי, בלתי רציני ובלתי אחראי לסוגיות החינוך וזאת מכל הגורמים הרלוונטיים במשרד החינוך ולרבות ובעיקר, חשובות המשרד.

62. כך למשל, בניגוד כאמור בסעיף 7 למתחווה שהושג, עד ליום 15.10.2019 המועצה לא קיבלה כל הצעה להסכם מפורט לצורך התקשרות עתידית וביחס למanton שירותי החינוך לפזרה.

63. כך עוד למשל, משרד החינוך לא טרח למנות חשב מלאה למחלקות ההסעות (בשונה ממינוי מבקרת למערך ההסעות) וזאת בניגוד מוחלט כאמור בסעיף 5 למתחווה. אם לא די באמור, הרי שבניגוד מוחלט למתחווה מינה משרד החינוך למועצה מבקרת לתחים ההסעות בלבד, כאשר היה ידוע למשרד החינוך כי המועצה מתנגדת במהלך שכהזה ואף הביעה התנגדותה לכך במפורש.

64. בהקשר זה ראוי לציין, כי המועצה היא זו שעמדה על כך שימושה חשב מלאה, אשר יבחן את כל נושא עלויות החינוך במועצה ולא מבקר (בלבד) אשר יחזיק תחת ידיו כספים רבים וيعסוק בעיקר ביתירות תקציב הקיימות למערך ההסעות של מחלקות החינוך.

65. אם לא די בכלל פעולה של משרד החינוך ביום 6.11.2019 ושיגר הודעה קיוזו ביחס לט"ז של 17 מיליון ש"ח מתקציב החינוך של המועצה.

העתק הוודעת הקיוז של המשרד, מצ"ב בנספח יח' לתגובה זו.

66. נוכת התנהלותו החד צדדי של משרד החינוך, ביום 7.11.2019 שיגורה המועצה מכתב התראה, במסגרתו עדמה על הפרות המתווה שהושג, תוך מתן התראה ולפיה בתוך 60 ימים תחול המועצה מספקת שירותי החינוך לידי הפזרה.

העתק המכתב מיום 7.11.2019, מצ"ב בנספח יט' לתגובה זו.

67. זאת ועוד. ביום 11.11.2019 שיגורה המועצה מכתב נוסף במסגרת דחתה את הודעת משרד החינוך בדבר קיוזו של 17 מיליון ש"מ מתכזיב החינוך. המועצה הבירה שככל ולא יתקבל מכתב ביטול להודעת הקיוזו, הרי שבදעת המועצה להגיש עתירה בקשר לקיוזו זה.

העתק המכתב מיום 11.11.2019, מצ"ב בנספח ב' לתגובה זו.

68. המועצה טען כפי שיווהר להלן, כי אינה יכולה ואני חיבת לספק שירותים לתושבי הפזרה בהיעדרם של תקציבים לשם כך.

50. בנסיבות אלו דומה כי "הכדור" בידי המשיבה 2 ובידי יתר הגורמים הממשלתיים אשר בידם להביא לפתרון המציאות המתוארת בעתירה וביחס להמשך מתן שירותי החינוך לתושבי הפזרה החל מיום 01/08/2020.

ד. סיכום

51. לאור האמור לעיל, ובשם לב לנימוקים רבים שפורטו לעיל, يتבקש בית המשפט הנכבד לדחות את העתירה בכל הקשור למועצה ולהותיר את המועצהצד נדרש לעתירה.

52. כמו כן מתבקש ביהם"ש הנכבד לשקל צירופן של הרשויות הנוספות המנוונות לעיל וזאת בנוסף לצירופו של משרד הפנים, אשר דומה כי יכול לתרום את חלקו לפתרון הסוגייה.

53. כן يتבקש בית המשפט הנכבד לחייב את העותרת בהוצאות משפט ובשכר טרחת עורך דין בצירוף מעיים כחוק, בגין תגובה זו.

54. תגובה זו נתמכת בתצהирו של גזבר המועצה, רוייח (עו"ד) כאמל טיבי.

55. מן הדין ומן הצד להיעתר לאמור בתגובה זו.

יוסי נטן עו"ד
11/05/2019

**ב"כ המשיבה 2
מועצת אзорית אל קסום**

חן אבנת, עו"ד
_____
